B. N. C
FIRENZE
1148
20

1148.20

1148.20

IN AVGVSTINVM AVRIAM SERENISSIMVM GENVAE DVCEM

IO. BAPTISTAE PINELLI

CARMEN.

1872

SVPERIORVM PERMISSV:

GENVAE, In Aedibus Ioſephi Pauonis. MDCII.

1148.20

PERILLVSTRI
D. D. IACOBO
AVRIAE
IO. BAPTISTA PINELLVS
S. P. D.

QVOD obligaram, en vtcunq; abſolutum carmen. Annus abijt, ex quo inchoatum. quoties intermiſſum? quæ turbæ? quod naufragium? animum deſpondi quoties? tu probè noſti. vix ſcopulo viribus planè deſtitutus adnaui. Fragmenta hinc neſcio quot lacera, ac penè ſubmerſa collegi, atq; exſiccaui. Hoc tandem qualecunque compactum. malui mancum, quàm nullum. ain' tu longius? non inficior. lenta ſcilicet, quæ mendoſa. boni conſulas. hoc, opinor, fortaſsè anni moram, & corũ, quibus, vel ſe Muſarum æſtiment tyrannos, maximæ futurus hic erat gloriæ labor, intempeſtiuum ſilentium, ne ſtolidam ſiccitatem dicam, commodùm compenſabis. En tibi prodit ſubiturum vulgi iudicium. faxit Deus rectum. At quis fulgorem è fumo? pereat obliquum iſthuc. quid tandem vulgus?

nugæ, nimio plus ſapit ſedens. quà æmulari non licet, inuidet. vix aſpicio. nebulam puto. ſibilet, carpat, incurſet; negligam, obmuteſcam, nuſquàm dimouebor. Mihimetipſe quidem (fatendum eſt) parùm admodùm ſatisfeci: vtinam aliquà tibi; cœteris (de bonis viris loquor) ſi placuero, pergratum: ſin minus, æquo animo feram. Speculum igitur tibi hoc, in quo per patrem temet intueare, habeto. conuexum quidem. Ingenij culpa omnia detrita, imminuta omnia. Quid facerem? quicquid habui virium, id totum hîc per me expreſſum. Verùm enim quos mea in hoc vitia iurè Argos reddiderint, eoſdem certè laudum patris tui candor obcæcet. Iàm de te plurima, de me vix habeo quid dicam. prætermittam omnia. maxima illa non has in anguſtias intrudenda: hoc nihili decentius reticendum. Tuorum in me beneficiorum ſeges hac in areola non ſternenda, ne cui fortè putidiuſculo ingenio videar illicium potius tibi nouorum palpator obijcere, quàm veterum gratam recordationem ſincerus offerre. Plurima illa (ſatis hoc) plurimi facio, faciamq; dùm viuam. Anagrammata, quæ pollicitus, ad calcem attexta. plus in illis laboris, quàm laudis. pura puta certè, & defæcata. Cœterùm, ſicut te colo, atq; obſeruo, me meaq; ama. Vale tibi, & tuis. Ex ædibus noſtris. IX. Kal. Septemb. MDCII.

A D

AD IACOBVM AVRIAM IOANNIS BAPTISTAE PINELLI

Carmen.

SALTV *Heliconiadum vario quã flore corollam*
Poſt tantò inſudans operi decerpere quiui,
A VRIA, *Caſtalij laticis decus, accipe. Frontem*
Hac innecte patri: licet intertexta amaranthis,
Sintq; roſis, violisq;, & tenuia gramina calthis.
Illius in laudes carmen ductum. Illius hauri
Corde, oculisq; vtcunq; breui præconia charta
Inſita: mendaci neq; enim circumlita fuco,
Aut Labyrintheis ſunt abdita flexibus. Eià
Perlege, & hæc olim decora in te crede futura.

Vix

Vix natum excepit ſi te indulgentia cæli
Largior; & placidis riſerunt ignibus vltrò
Aſtra tibi, aſſenſuq; vno effudêre nitentes
Virtutum rores: ſi iuncta ſororibus artes
Paſithëe prædandi animos dedit: Idalio ſi
Vertice lapſa hilares oculis tibi Cypris Amores
Tunc primùm afflauit: ſi deinceps tempus in omne
Hucusq; à teneris æuo potiora fuerunt
Iudicium, Ingeniumq; tibi: per cuncta vagatum
Publica curarum, quò legibus ire poteſtas
Ritè annis conceſſa tuis, ſi deliquat vſus
Te decore haud tanto indignum, cur venerit ætas
Aequa vbi, non maneat primæ te gloria ſedis?
Haud temerè hic delatus honos: ſunt debita genti
Munera. Perge modò inceptum decurrere tractum,
Te quoq; ne dubita, quà fas, venerabimur oſtro
Fulgentem crines. Tunc, ſi mihi vita ſuperſit,
O me felicem! ò magnum vt tibi condere quidquam
Mens mea prægeſtit! Tunc fors egreſſus ab imis
Vallibus abripiar celeri per inania curru;
Quà mî & nunc timido ſtringit vix palmula littus,
Tunc audax maria alta petam. Iàm murmura ſyluæ
Ipſa vel vt mentem horrificent, animosq; retundant,
Sintq; opera interrupta mihi viden'? irritus atquî
Hic quoq; erat certè ſudor, tua dextera nî me
Vltrò ope iuuiſſet præſens, ab humoq; leuaſſet:
Torpuerant adeò duro ſub ſydere vires.

Nunc

Nunc demùm ſenſi, quàm dia in carminis arte
Nil valeam, & durus quàm ſim canere: At tua virtus
Nec non & ſenſi expertus quæ robora præſtet,
Quamq; vel infirmis animam ſummittat auenis.
Nempè rogant tua iuſſa: Hoc demùm eſt cogere. Dulci
Vis latet imperio. Quæruntur numine leni
Omnia. Dic agè, dic properem faſtigia Pindi
Ardua, vel toto cœtu obluctante ſororum,
Vincere: me (mirùm) reptare per auia collis,
Nixibus immenſis licet, immoriarq; labori,
Aſpicies, & opima ægrum ſpolia indè referre:
Tu quoniam lucem è tenebris, è cotibus vndam,
Rauco & olorinos generoſius ab anſere cantus
Elicis: vſqueadeò addictos tibi reddis, amoris
Queîs grata, IACOBE, tui recubare ſub vmbra
Sorte datum. Iàm ſi veſtigia ferre per auras,
Igneaq; aſtra manu ſupero diuellere ab axe
Me iubeas: ſtat cordi infixum, & firmiter hæret
Omnia moliri, & nil non audere fauentis
Ad nutum imperij. Sic non iuga torua Chimæræ,
Aut Lernam, aut Colchos, iaculantẽ aut fulmina rupem,
Sithoniumuè gelu, anguineisuè Libyſtida ſæclis
Tellurem horruerim fætam, rabidisq; leænis.
Me finge, vt lubet, atq; arcta: formam ilicet ibo
In quamcunq; voles; eademq; ſuprema nitebit,
Quæ mihi prima fides; liuorq; iniurius atro
Infremat ore licet, verè non arguar vmquàm

Per-

Perfidiæ: at, detur modò, te cinis, vmbraq; amabo.
Attonita intereà dùm te cano mente, vel vnum
Hoc oro, capiant te nullo tempore vatum
Tædia; neuè illos artem patiaris inertem
Turpiter in ſtultum, obſcœnumq; expromere vulgus.
Otia amant: Hunc Hæmus habet, tenet illum Aracynthus.
Hæc tu ne inuideas, quà poſſis. Hinc tibi nuſquàm
Fiet vti valeat caries obſidere nomen:
Quin erit, eximijs vndans vt laudibus annos
Te Fama æternos obuallet, & inſerat aſtris.
Virtutem fouiſſe tibi ſit gloria. Mentis
Deſipiant alij, & tendant monumenta potentes
Docta abolere virûm, Sophiæq; illudere alumnis:
At vada tranſiliant Lethes ſine nomine; & vnda
Ceu ſpuma illorum duret poſt funera rumor:
Dùm tibi per vates verum tutamen in æuum
Quæſieris, ſic te fæce & ſecernere noris.

IN AVGVSTINVM AVRIAM SERENISSIMVM GENVAE DVCEM

IO. BAPTISTAE PINELLI CARMEN.

QVO *titulo innixum, & merito tua*
viuida virtus
Iampridem in tantum decoris te
vexerit; arte
Tàm benè qua commiſſa obeas ti-
bi munera; durent
Quo pacto Imperia, occumbant
quo vulnere; claros
Deniq; tot vates inter tàm deſide auena
Quid me poſtremum impulerit tibi dicere laudes,
Hinc, AVGVSTE, *canam. Noſtræ ſi inſurgere vires*
Infirmæ nequeant, quò fax volat ardua mentis,

Quicquid id eſt, donum, atq; animum accipe. Pura voluntas
Hoſtia ſæpe Deo longè iucundior ara,
Quam votiua manus Pario de marmore ponit
Conſpicuam, trepidatq; aureis ornare figuris.
Iàm, mihi quandoquidem tu es carmen, lætior auſis
Annue, da facilesq; aures, mentemq; moleſtis
Seiunctam à curis. Te haud longa ambage morabor:
Sed per floriferos ſaltus, redolentia ſurgunt
Quà thyma, quà ſuaues exſpirat amaracus auras,
Sedula apis ceu ſumma legit: ſic noſtra tuarum
Laudum cura inſtet ſummos decerpere flores.
Aut velut immenſum radio deſcribere mundum
Cui labor in tabula, Oceani ſpatia ampla, ſinusq;,
Littoraq;, & ſcopulos, fluuiosq;, & ſtagna, paludesq;,
Oppidaq;, & nemora, & iuga, & irriguas conualles
Cogit in anguſtum: Ipſe etiam ſic plura relatu
Ardua faſce legam, & metæ ad ſuprema volabo.
Ex quo inſigne Ducum tibi murex obtigit, oris
Vt tua maieſtas aucta! vt nituiſſe repentè
Viſus es, & longè ſenium pepuliſſe, nouasq;
Sumpſiſſe vbertìm pollenti robore vires!
An velut in rigidis effætum ſentibus æuum
Exuit, annorum & reparat diſpendia ſerpens,
Tu tua ſæcla itidem inſtauras per dura laborum
Acrior, & triſti curarum gurgite ab imo
Fortior Imperij anxiferos emergis in vſus?
Ante quidem quàm tantum oneris tibi cederet, artus
Nodoſi

Nodoſi grauiore frequens, AVGVSTE, iacebas
Vi morbi adſtrictus, medicæq; obnoxius arti;
Crebraq; in horriſono vitæ tuus æquore lembus
Ad ſcopulum ſæuis adlidi fluctibus atræ
Perſephones metuit dubia formidine tactus.
 Iàm verò Phœniſſa velut robuſtius arbor
Deſuper impoſitum ſuſtollit in aëra pondus;
Quoq; magis premitur, quæ brachia flexerat vltrò
Mollius hinc, atq; hinc cœlo generoſius effert.
Sic durus tete offirmat, qui ſaxea frangit
Corda, labor; geminatq; vrgens quà cura, valeſcis;
Alme ſenex. Non, non humanum opus. Hoc tibi cœli
Munus ab arce Deus prudens conceſſit habendum,
Quippe gubernandis populis depactus, in auras
AEthereas ſeſe candens tuus extulit ignis.
 Quandoquidem miris igitur te dotibus auctum
Pondere ſub tanto latè ſplendeſcere creuit
Omnipotens rerum genitor, tu pectore firmo,
Si qua cadent, ne cede malis; neu ſegnior ito,
Virtuti haud priſcæ diſpar; meritiſq; tuorum:
Verùm iter incœptum, quod pandunt numina, adurge.
Tu ſapis intègrùm, ac ſentis; nec dum piger obſtat
Ingenio ſanguis, quin protinus omnia verſet.
Semita collucet nullis obſeſſa periclis:
Perge age, dux Deus eſt: Deus hàc ſtat. An auſpice tanto
Liuentes ſalebras, obiectaq; tela furentis
Inuidiæ ſtudijs, & ſcrupea ſaxa paueſces?

Ne dubita: audendum. Ille tuæ permittere dextræ
Iurè decus tantum voluit, ſplendoris auiti
Conſcius uſq; tui; & ſolidam quæ ſublitet alto
Virtutem tibi corde tuens, proprio auxit honore
Teq; tuamq; domum. Patruum quis neſciat olim,
Germanumq; tuos tali diademate cinctos,
Tempore quo patriam circumfluitabat acerbis
Tempeſtas obſcœna malis, cùm laude perenni
Patritios inter prima fulſiſſe curuli?
At ſi decurſis generoſa remetiar annis
Facta tuæ gentis repetens paullò altius, atro
Nox prius exiliens Erebo caligine terras
Cimmeria inuoluat, quàm ritè vel orſa canendo
Exſequar. Haud etenim ingentes euoluerit oras
Tantarum laudum digna teſtudine vates,
Vel pectus cui ferrum obeat, cui lingua rigenti
Mobilis ære micet, cui vox adamantina ſurgat.
Fortunata domus, ſimplexq;, atq; inſcia fraudis,
Unde nitet ſerie fultum genus; unde trophæa
Longè ampla Auriadum caſtriſuè foroué coruſcant!
Per decora hæc exin, tituloſq; increuit ad auras
Ardua, & emeruit veræ contingere culmen
Gloriæ, in hoſtiles puppes per cærula ponti
Siue opus inſtructæ fuerit ruere impete claſſis,
Seu ſola per terræ florentes ære manıplos
Ductare, & celſas validis aſſultibus arces
Vrgere, aut Martem obſeſſis auertere muris.

Iàm

Iàm vero hinc bello egregij quot in æthera ſeſe
Heroes ſublimè ferunt, tot protinus illinc
Cernere ſit pace eximios, patreſq; togatos
Frænare Imperia, & populis edicere leges.
Ergò horum ingreſſus veſtigia, culmen honorum
In patria tandem potuiſti æquare merendo,
Tu quoq;, & aurata crines innectere vitta,
Purpureoſq; tuum per faſces ducere nomen.
Adde, quòd hic vltrò oblatus, non fraudibus vllis,
Non tibi ſollicitis animis, ſtudijſq; fauentûm
Conquiſitus honos. Regimen quin neſcia tantum,
Atq; adeò obluctans ſubijt tua dextera clauum:
Te neq; enim ambitio, nec ſceptri dira cupido
Spinoſis vnquàm potuit conſcindere curis.
Promeritis ergò tantis hæc gloria ceſſit,
Serius ò quamuis! etenim vel ſceptra mereri
Olim vulgò habitus. Te artes fulſiſſe per omnes,
Queis decora, & meritò primi debentur honores,
Iàm tùm cùm prima obduxti lanugine malas,
Crediderim. Quis te anteactos præclarius annos
Vixerit, infrænis qua tempeſtate Iuuenta
In præceps de more ruit per lubrica vitæ,
Agmine condenſo & ſcelerum manus ingruit æuo?
Ingenio ætatem ſemper præeunte, tuarum
Fax nituit latè virtutum; annoſq; per omnes
Te circum auratis volitauit gratia pennis.
Quid referam, vt proauis deducto ſtemmate clarum

Vi

Vt magna tibi ſemper opum Rhamnuſia virgo
Inſtiterit ditare genus? nec diuitis auri
Copia, cunctorum quamuis ſeges vna malorum,
Vel minimi in tenuem impulerit te criminis vmbram?
Sed quid ego hæc vltrà memoro? quid priſca reuoluo?
Cur minus ire, diù quò iàm me proripit ardor,
Incipio? Ite aliò vetera: ad præſentia ducor.
Phœbe faue: Aura opus: immenſum perlabimur æquor.
Ecquem animi fallit, quantis virtutibus auctus
AEuum agites? Tibi non ſubter præcordia liuet
Mens animi; nec felle iecur tumidum ocyus iras
Excitat, in furias animum raptare valentes:
Sed tibi purgatum pectus non vlla nefandi
Tela queunt petiiſſe modis ſtridentia miris:
Sed Pietas, ſed priſca Fides, ſed candida morum
Integritas tete certatim largius ornant.
Tu Iudex adprimè æquus, non vtile præfers
Iuſtitiæ, aut ſtudijs ardentior omnia miſces;
Neuè tua hinc pendet lanx, aut depreſſior illinc:
Nàm bene quæſito cùm manes plurimus auro,
Vndiq; & irradies gemmis inſignis, & oſtro,
Non nebulam exhalas, quam cæca ſuperbia faſtu
Progignit; nec te capiunt faſtidia vulgi.
Fortunam virtute domas. Sic publica rerum
Stat moles librata. Patrum non gratia languet,
Non Plebis. Sic vota tibi certantia vtrinque
Ingeminant æquè, quoniam pater omnibus idem es.

Sic

Sic ætate omni quæ circùm ingentia facta
AEmula ſors viguit, non laudibus obſtrepit vlla
Parte tuis; vitamq́ trahes ſi longius, illam
Non ſtringet liuenti admorſu lurida ſerpens,
Hoſpitium ſortita atrum ſub gramine linguæ:
Nam bonus, & facilis, dulci & grauitate repletus
Comiter impertis attentas omnibus aures.
Sunt molles aditus: ſeu vir, ſeu fœmina ſupplex,
Diuitijsuè fuat præſtans, ſeu paupere cenſu
Vilior, ex æquo excipitur; nulluſue recedit
Triſtior à te vſquàm, ex adyto dùm pectoris edis
Quæ mentes, triſtesq́ animos reſponſa ſerenant.
Cum verò patrum conſilis in agmine princeps,
Tunc tua & integritas patet, & prudentia fulget,
Quemlibet admitti vetitum dum ſedulus inſtas
Intrà limen, agiq́ omnes ex ordine cauſſas.
Tunc tibi nulla animum potis eſt ſententia recto
Flectere, de tractu, ſeu largo è fonte diſerti
Defluat eloquij Herculeis operoſa cathenis,
Seu melior Craßi tumido deuoluat ab ore.
Scilicet hinc illa emanant præconia vocum,
Cùm decus Auriadum, columen virtutis, ocellus
Iuſtitiæ, Imperij ſpecimen, ſpes inclyta Iani,
Delitiæ Ligurum, Patriæ clariſſima lampas,
Flos delibatus populi, noua gloria ſæcli
Diceris; & volitant de te bona verba per aures.
Sed neque iam cenſus, neque cura domeſtica mordet

Vlla

Vlla tibi mentem. Priuata negotia prudens
Commiſiſti vltrò natis florentibus alto
Ingenio, & tanto genitore, & ſanguine dignis.
Sunt patria virtute ſati: patrium inſtar in illis:
Sic ſeros degant annos, ſobolemq; propagent
Non ſibi degenerem, nec auitæ laudis egentem.
Ergò alacres ſubiere humeris onus. At tibi, rerum
Quamuis emergas ſubductus mole tuarum,
Vix reſpirandi ſit copia, pectore toto
Vſq; adeò ſceptri violento è munere pendes,
Viribus & totis in publica commoda nitens
Verteris uſqueadeò, officijq; obtunderis uſu.
Quin etiam, circum cui ſtat præcordia ſanguis
Integer, vt Iuuenis grauiore Cupidine pectus
Saucius, haud ſolùm diros expergitus ignes
Sentit, & immiti verſatur Amoris in orbe;
Sed grauè per ſomnum (ſtudio nàm deditus hæret
Cui quiſq;, & ſibi ſopito illud obire uidetur)
Angitur, & furtìm voces concinnat, & altùm
Diſperit vnde miſer ſuſpirat, & ora tuetur.
Sic tute in patriam tanto efferueſcis amore
Peruigil, vt vel dùm placidas nox explicat alas
Vndiq;, & alta quies mortalibus irrigat artus,
Sæpius illa tibi in ſomnis ſub imagine læta,
Aſpera more ſuo rupis geſtamine dorſum,
Tectaq; cæruleo curuatum pectus amictu,
Aduolet ante oculos, caro & gratata nepoti

Multà

Multà prius, memoret cauſſas, regna vnde ſeneſcant
Serius, vnde ruant properè; interiusq; recludat
Cordis, &, vnde pauet, curarum ingentia pangat.
Imbuit illa ergò tanta dulcedine mentem,
Tempore quo primùm crines tibi purpura cinxit,
Vt præ lætitia dederit tibi brachia circum
Ter collo, & tales effuderit ore loquelas.
Fortunata, Deum tota quod mente popoſci,
Iàm tandem retuli. Iam votis gratia maior
Obtigit. O vt certatim reuoluta benigno
Obtutu in noſtram fixerunt lumina cauſſam
Sydera! Quid iàm reſtat adhuc, à numine dextro
Quod magis optemus? noſtrum flexurus habenas
Fortiter Auriga en nulli virtute ſecundus
Iàm tandem potuit meritò conſcendere currum,
Vnde nec obrepens liuentis glarea cliui
Præcipitem excutiat, nec equûm furor auius. Ergò
Lætantes placido teſtemur gaudia vultu;
Sitq; vltrà voluiſſe nefas. Namq; hic hederæ inſtar,
Parietis ad ſummum quæ ſerpit lenta cacumen,
Haud erit: illa etenim quamuis vmbracula, quamuis
Ver longum inſternat, muſco & pallente corymbos
Integat: officij ſpetie tamen omnia, vernat
Queîs nixa, in præceps ferri, & ruere impete magno
Cogit. At immota vt rupes, & äheneus Othrys,
Fulciat hanc molem, ſi quando agitata vacillet.
At te, care ſenex, roſeus cui tempora fucus

Ambit, vt accipio, venerorq; libens! vt auorum
Egregias laudes, AVGVSTE, & grandia per te
Poſſe reconflari cogor ſperare meorum
Facta! Viden', verti incipiant vt ſæcla tenore
Rerum læta magis? longè vt meliore metallo
Eniteant Soles, & lenior aura ſuſurret?
Cuncta tibi euentus ſpondent, mihi crede, ſecundos:
Nam neq; te, celſo ſteterat quæ in vertice turris
Fixa diù, perfracta modò ſi corruit arbos
Aurarum impulſu, augurijs leuioribus vſquam
Terruerit: tibi quin forte, & ſerum integrat æuum:
Te duce quippe dato carioſam Aſtræa ſenectam
Diſpulit, & valido te ſtipite fulta niteſcit.
Intereà tete (quamquàm haud opus) acrius ire
Cœptam hortata viam, & non cedere caſibus vllis,
Profuerit quicquid, minimùm ne fræna labaſcant,
Expediam: & longo id (te iudice) carmine dignum eſt.
Prima, vti ſit, ſit cura Deus: tanto auſpice ſera
Stat Pietas: populoſq;, Urbeſq; hæc vna tuetur
Acrius: hac vna felicia cuncta parantur.
Hinc vigeat Virtus: regnet Pudor: omnibus adſit
Inuiolata, alboq; Fides circumdata velo:
Cuiq; ſuum tribuatur: amans ſit Iuris, & Aequi
Arbiter: Haud vllum ſurgat diſcrimen; ab Iro
Non diſtet Crœſus: librentur crimina; veris
Supplicijs reſecentur: atrox ſit pœna latronum,
Furumq;, hinc illinc rapta qui veſte per vrbis

Compita nocturni violenter præmia poſcunt;
Quiq́; aſtu cæco, ſceleroſa & fraude tabernas,
Quas merce aducta peregrinis inſtitor oris,
Aut opulentum aliud genus artificum obſtipauit
Multiplici gaza, terebrant, atq́; omnia raptant.
Quod ſi, AVGVSTE, malum tantum quæ machina vincat
Scire aueas, animum prudens aduerte, docebo.
Sint gemini ciues intêgris moribus vrna
E certa educti, qui noctis tempore luſtrent
Excubijs vrbem, dùm menſtrua Luna reuiſat;
Quo ſpatio excurſo parili ſuccedere cura
Ritè velint alij, atq́; alij luctamine nullo;
Perq́; vices id munus eat. Latebroſa viarum
Vnanimes ergò inquirant. Hos ſumma poteſtas
Sit penès & vitæ, & lethi in palantia quotquot
Obuia ſæcla virûm fient ſibi. Ab arbore olenti
Quiſq́; vbi deprenſus perfracto gutture vinclis
Pendeat. Hinc auidas pœnæ formidine dextras
Abſtineant alij moniti, atq́; iniuria ceſſet.
Id facile eſt factu, multo ſi milite cincti
Incedant. Sic rarus erit, qui nocte vagetur
Armiger aut prædo, aut damnata cubilia reptans.
Adde, quòd è Stygia glans plumbea arundine nuſquàm
Afflictura ſolo miſeros erumpet ad auras.
An non per ſaltus, per agros, & per iuga montis,
Ruris opes, paſſimq́; ædes popularier exul,
Aſſuetuſq́; hominum vitas mercede paciſci,

Hac arte, aut ſimili in tenues euanuit auras
Plurimus? Ah immane nefas! crudelius ergo
Legibus, & muris clara degetur in Vrbe;
Atq; in agris ſecurius otia ducet arator?
Inſuper, vt duro ne plebs immurmuret ore,
Et Bacchi donis, & Palladis vnguine cellas,
Horreaq; in longos diſtendi meſſibus annos
Hortare; & rebus quod cenſor publicus æquè
Fixerit, vt pretium fraude inuiolabile fiat,
Qui fora ſit multus, qui compita trita ſatelles
Munere non vllo capiendus obambulet: At ſi
Vel minimùm Iudex manibus hunc arguat vncis,
Ilicet edicat ſcelerato ſtipite ad auras,
Præſertim quà terga boûm venalia pendent,
Quàq; mari auctus grex ſquammigerûm angit auaros,
Suffigi horrorem turbæ, & ludibria ventis;
Artificemq; doli infames dare corpore pœnas,
Damnatum, quàm longa ætas, incumbere remis.
Præterea qui tantus obit conuiuia luxus,
Magnificas vel opes Regum abſumpturus, agatur
Perſidos in menſas, nimio quas putida ſumptu
Mollities ſtruit; & teritur quæ ſerica vulgò
Veſtis, acu argutùm quam doctior interpunxit
Dextra, relegetur turpes Babylonis in oras,
Expoſitas tectura nurus, tectura puellas
Verius. O miſeri, veſtras tàm tenuia mentes
Oblectare adeò? Quid mira toreumate claro

Aula,

Aula, quid argenti lamnis laquearia, & auri
Inſignita iuuant? melius num fortè ſoporem
Concilies; citiusuè accenſo è corpore cedat
Febris, in oſtrino ponas ſi membra cubili;
Sternasq́ aulæis thalamos, pictisq́ tapetis?
Mollia in vrbanis tibi quæ topiaria rident
AEdibus, & florum hyberno vel tempore vernans
Copia, nùm Parcas, & triſtia iura mouebunt?
Proh quanta in nocte, atque animi caligine degit
Hoc ſæcli! Ah per mille dapes, per fercula mille
Cur breuior vobis aperitur ſemita mortis?
Quis furor? annè parùm fuerat per bella, per ignes,
Perq́ vndas ſæuire illam, infectasq́ per auras,
Nî per vos etiam lethalis menſa ſubibat?
Diſcite, mortales, quàm longos duxerit annos
Prima ætas contenta vndis, & ſimplice victu,
Quæ, Pyliam nequijt cùm ſaltem anteire ſenectam,
Queſta Deos, nondumq́ æuo ſaturata receſſit.
Iàm quota pars hominum biſeptem claudere luſtra
Cernitur? in peius ſenſim ſublabitur orbis;
Veſtraq́ delitijs, epulisq́ attrita labaſcunt
Corpora: & innumeras ſtomachus dum decoquit eſcas,
Subruit infelix, nimioq́ labore fatiſcit
Ocyus. At ſi quis vera ſe lege gubernet,
Et velit ad victum quæ purus flagitat vſus,
Haud dubito, præter ſolitum quin ſtamina vitæ
Prouehat, & caros videat florere nepotes,

Parcè

Parcè & viuendo grandes ſibi congerat auri
Diuitias, ſolida & fundamina prima domorum.
Nunc agè, vt obliqua ex animis morum agmina cedant,
Percipe quod ſupereſt. Quoniam quo tramite alendus
Quisq; ſuæ prima inſtiterit veſtigia vitæ
Permagni refert, ideò fugitare Iuuentus
Otia, quæ ſceptra euertunt, vrbesq; beatas,
Fac properet, Martisq; colat fera munera, & artus
Formidato iterum obduret generoſa labori:
Aut amet æratis calcare triremibus vndas
AEquoris; & ſpumantem abiegnis nauita contis
Verberet impauidus pontum, quò priſca reſurgat
Gloria, & antiquum repetant hæc ſæcla nitorem.
Iàm quis Plëiadumq; , Hyadumq; ardentia cælo
Sydera, quis triſtem Arcturum, pigrosq;. Triones,
Lunäiq; globum inſtabilem, celeresq; meatus,
Vnde tumeſcere atrox pelagi, & ſubſidere dorſum
Aſſuetum, æquoreo ſubter quis marmore curſus
Nouerit vndarum rapidos? quis ab arte latentes
Scrutetur cauſſas, quas olim comperit vſus
Nauticus, & toties peperit mihi laude triumphos?
Ah quoties ſpolijs ærarî hoſtilibus auctus
Enituit cenſus? quoties direpta carinis
Aduerſis templorum aureo pendere meorum
Ampla trophæa tholo, & vidi ſinuarier auris
Carbaſa? Iàm veterum labefacta duellica virtus:
Proh dolor! expandit iàm rarus lintea Typhis.

Ven-

Ventorum flabris: Iàm Tethios humida ſordent.
Nàm quòd mercator freta per Neptunnia puppes
Lucra petituras longinquum impellat in orbem,
Sint repetenda licet ſeris compendia terris,
Præcipuè vt ſcopulos inter gens edita alatur,
Non vetus idcircò laus, non hæc gloria noſtra eſt.
At non primorum tectis cùm dia pependit
Palmula, conſpicienda vijs, ſic priſca Iuuentus
Torpuit, inſanis potuit quæ Boſphoron vndis
Temnere, & Imperium ad Tanaim proferre ſuorum
Puppibus inuictis. At quid flenda vſq; reuoluo
Plura? vel inditium hoc pateat diſcriminis: olim
Vnus homo è noſtris obſcuro ſanguine cretus,
Axe ſub aduerſo ignotum percurrere mundum
Auſus, & extremæ fragili trabe littora Cubæ
Perlegere, & cum Sole ſuum protendere nomen:
Nunc glomerati omnes vix abſterrere latronum
Sufficitis lembos, qui veſtram turpiter oram
Depopulant: ſtudia vſq; adeò generoſa quieſcunt.
Præterea cur non florens Virtute Lyceum,
Gymnaſiumq; nitens ſtudijs fundatur in Vrbe,
Campus vbi ingenijs pateat? Tritonidos arcem
Pauper vbi ſubeat facilè, impenſaq; vel arcta
Aëria poſſit decerpere ab arbore ſuaues
Omnigenæ fructus Sophiæ? nùm fortè magiſtris
Quæ foret accitis ſtatuenda pecunia deſit
Annua? nùm fortè hinc cenſus cogendus, & illinc

Durior

Durior in capita, vt talem ſumatur in vſum?
An non legatum æs ideò iàm tempore multo
Intĕgrum adhuc ſuperat? proh dedecus! Vltima, quorum
Morte obita gremio tellus tegit ỏſſa, volũtas
Sic neglecta iacet? tabulis exempta ſupremis
Siccinę maieſtas, violanda haud caſibus vllis?
Tantum opus aggredere. O coeant diſcordia in vnum
Per te vota patrum, aſſenſuq́ incœpta ſecundent!
Digna agnoſce viro: præſto omnia: concipe magnam
Spem maiore animo: Turpe eſt differre: diſertus
Incipe: concilÿs (mora nulla) hæc conſule: cliuo
Cedentem aduerſo validis calcaribus vrge.
Fare agè pro cauſſa: extemplò ſententia, ſi qua
Fortè obdurat adhuc auſis contraria magnis,
Crede mihi, te verſa retro ſuadente patebit.
Proh quanta hinc tibi ſeſe vni laus obÿcit vltrò,
Tu modò ne ceſſes oblato cardine! Tempus
Arripe: perpetuis te annalibus inſere famæ;
Teq́, decusq́ tuum venientia ſæcla loquantur.
Ianua virtutum ſic non præcluſa capaces
Ad præcepta animos, clarasq́ admittet ad artes.
Sic ſtimuli ſuberunt, qui vel reſupina potentûm
Inſtigent iuuenum præcordia. Proh quot amaris
Tunc freta tunc æui inſinuantur operta periclis!
Deſidiosè etenim degunt, aut præpete greſſu
Proripiunt ſeſe, quò effræna licentia raptat.
Hinc dapibus ventrem obſtipant: hinc fœda voluptas
Vulnere

Vulnere tabifico ſubigit palleſcere vultum;
Cinctaq́ mors diro vmbrarum properat comitatu;
Roranteſq́ genas gnatorum in funere matres
Incaſsùm lacrymis vlulant, laniantq́ capillum.
Hinc cædem cædi accumulant: hinc alea feruet:
Hinc (præceps iactura) vades geminantur; & inſtar
Fluminis Oceanum in ſcelerum patrimonia voluunt.
Quin pede ferrato quos Fortuna vrget, amarè
Tundier, & crebro potiorum cernimus ictu,
Quæ ſibi pacta, etiam rerum mercede negata,
Iactari immeritò: Sic ruſtica ineptit opum vis.
Nàm veluti campus, qui nondum ſenſit aratri
Pondera, ſylueſtres tantum, fera uimina, dumos
Suggerit, aut inamœna argilla obtectus inhorret:
At ſi purgetur raſtris, & vomere prono
Horrida ſollicito inuertatur gleba labore:
Tùm verò commiſſa ingenti fœnore reddit
Semina, &, exurit quo tempore Seirius annum
Torridus, agricolam Cereali munere ditat
Lætior. Humani ingenij ſic moribus aſpris
Principiò, ni ritè colas, obducitur aruum,
Cogitur & ſenſìm immani lapideſcere ritu.
Hiſce agè Palladiæ iaciantur ſemina gazæ;
Cultuq́ aſſiduo ſit mens educta: benignos
Largius, & morum ſuaues inoleſcere fructus
Aſpicias, domitoſq́ animos mirere repentè.
Hi demum, firmata ætas vbi venerit, altas

Excutient tenebras vulgo, & quoquanq; vocabit
Aura magiſtratus, torquebunt robore dextræ
Ritè gubernaclum. Ergò hæc verſa pectore, tanti
Dux & ames dici, ſenior placidiſſime, facti.
Vltima quæ fabor, cordis penetralibus abde,
Vtpotè quæ extremam Imperijs neglecta ruinam
Sæpius attulerint. Si quando iurgia gliſcant,
Ne patiare animis deſæuiat vllus acerbis;
Longius aut iræ pergant procedere. Prudens
Ergò altè veſtiga animo, ſtudioq; ſagaci
Semina rixarum eruere interiecta potentes
Præſertim accelera: tenues coniectus in herbas
Namq; ità Vulcanus parua eſt iactura colonis:
Ilicis at nigræ, vel odoratæ Cypariſſi
Flamma niſi extemplò mergatur flumine, peſtem
Serpere mox latè aſpiciant, totamq; peruri
Antiquam ſyluam. idcircò grauitate verendos
Præſtiterit legiſſe viros, componere motas
Qui turbas norint, & pectora fœdere iungant.
Denique fac leges vigeant, non pariete fixæ
Stent, animis ſtent: ſeruentur diſcrimine nullo;
Neue imitentur opus, tenui quod pendula filo
Neuit araneola, & trabibus ſuffixit: At ære
Conflatæ, aut chalybe, aut duro rigeant adamante.
Hoc demum eſt regere: Hæc ſi fundamenta locentur,
Non opus armorum auxilio, non arcibus vllis,
Unde ſuos valeant ciues tutarier vrbes.

Hæc, hæc, crede mihi, ſunt propugnacula bello
Fortia, flammiuomis non excindenda metallis,
Non capienda dolis hoſtilibus. Agmine denſo
Plebs, vbi opus, pugnam vltrò ineat, vitamq; profundat
Pro patria, æternamq; petat per funera laudem.
Talibus imbuerant ſibi quæ noua gaudia pectus
Illa tibi lætans oſtendit, & oſcula fronti
Cara dedit, lapſoq; repens ſomno, ignea certis
Flamina vbi ordinibus nouies diſtincta Tonantis
Vnius imperio reſident, æuoq; fruuntur
Aeterno, expandit purum ſuper æthera pennas.
Sic tibi non vmquàm curarum oblita quieſcunt
Pectora; ſeu Phœbus colluſtret lumine terras,
Seu rapido Oceani ſeſe ſub gurgite mergat.
Quarè alij obtentu ſceptri rapiantq; ferantq;
Omnia, remq; ſibi populari ſanguine conflent
Ocyus; atq; alij ſemota principe cura
Purpurei tituli, ſuamet compendia ſummis
Nixibus accurent, patriæq; (immane relatu)
Anteferant, ſi quid caſu ſe obiecerit, vnde
Vel tenuis cenſum augendi ſuffulgeat aura.
Turpibus ille autem ſtudijs præcordia tactus,
Exuperanſq; animis, rebus cui forte nouandis
Pectore mens inhiat furijs exercita Auerni,
Seditione ruat, ſcelerumq; hortator amara
Verborum illecebra pacatis ciuibus atras
Conciat hinc illinc turbas, moueatq; duella,

 Demens,

Demens, continuò fieri qui neſciat vrbes
Diſcidijs vaſtas, tamenetſi machina cælo
Ardua mœrorum pinnis per inania ſurgat,
Rupe & inacceſſa circumuallata rigeſcat!
Alter obeſæ alui ſtratis conuiuia lectis
Barbarico luxu peragat, madiduſq; Lyæi
Flore dies, nocteſq; ignauius incubet oſtro,
Aut ſenſum oblectet fœdi per gaudia cœtus:
At triſte incaßùm ſecreto è limine vulgus
Pendeat, optato dùm vertant cardine poſtes.
Tu virtute tua patriæ regere, AVRIA, *clauum*
Perge: iter incæptum tende, vt facis: omnia rerum
Lætior optatis ſucceſſibus hauriet ordo.
Fide Deo: Hæc ſumma eſt regni: ſic degitur æuum
Ingenuè: ſic indicium mortalibus edis,
Sceptra regi vt valeant nullis obnoxia culpis.
Ergò iurè omnes, contrà quibus aurea lethum
Munijt excelſo ingenio Sapientia pectus,
Certatìm aggreſſi gaudent tibi condere laudes,
Seu pede dicendum ſit vincto, ſiue ſoluto.
At quamuis tanta æternis æquare laborent
Acta voluminibus, non ſint ſatis; omnis, & impar
Sudor eat meritis: longè nàm plura relatis
Hactenus, & poſthac vincenda haud nixibus vllis,
Scilicet exſuperant. Ipſe autem incondita pangens
Carmina, ſi indignè tot Cycnos inter ad aram,
Laus tua inextinctis vbi fulgurat ignibus ardens,

Acceßi,

Acceſſi, veniam poſco. Haud potis improba nubes
Phœbo extinxe iubar, medium cùm vergit ad axem;
Florea vere nouo nec ſordent æquora campi,
Si violaſq; roſaſq; inter ſaliunca vireſcat
Vilior, & paßim ſubeant, mala gramina, lappæ.
Quis ſcit an exili de noſtro carmine ſurgat
Olim anima, & plectro longè grauiore rependat,
Quæ nunc tot curas inter, mentiſq; tumultus
Vix ſilice ingenij nitens excudere quiui?
At ne animi dubius fingi tibi ſomnia credas,
Aduerſæ immeritò quanta vertigine Sortis
Torquear, & quanti circùm mea pectora fluctus
Curarum aſſultent, nuſquàm conſiſtere vt auſim,
Adſpice. Quid tantum merui, vt violentior vſq;
Me Fortuna malis oneret, ſæuiſq; procellis
Impetat? Annè iecur diſtentus flamine dio
Archilochi, Vmbrarum vitaſq;, & crimina pango?
Nùm quem incauta meæ forſan petulantia linguæ
Læſerit? aut vltrix fuerit mea Pieris olim
Pallori cuiquam, intactos quæ liquerit vltrò
Vel ſcelerum artifices, titulis quos aſper amaris
Vellicat impunè, & vulgat per compita Rumor,
Turpe hominum genus, & famoſi carminis vber,
Vnde vel inuitis igneſcant Vatibus iræ?
Non mihi tam tenuis titillat gloria pectus;
Nec malè ſubuertit mentem mos tàm impius: Vndis
At generoſa virûm ſubducere nomina Lethes,

Gran-

Grandiaq́ (ô ſeris) intexere facta Camœnis
Molior: Hic certè labor eſt meus: Hinc mihi nomen
Ire aueo: Ingentes ſyluæ, ac fœcunda malorum
Sæcula, non noſtra procumbant cæſa ſecuri:
Delaſſent, quos Muſa ex æquo, & Liuor obarmat.
Ipſe equidem, ſpernunt velut alta Ceraunia ventos,
Obſiſtam aduerſis, & rauca tonitrua vulgi
Calcabo immotus, ſaliente nec obruar æſtu.
Nulla ærumna animum generoſo robore cinctum
Proruit, aut aliquà infirmat molimine cæco
Paullatim oblimans. Superat longè omnia virtus.
Omnia non vllis ſapiens conatibus exit,
Quem nec Auarities, nec Amor ſceleratus habendi
Concutit, Inuidia aut ſtimulis non macerat intus
Hunc aſpectari, & rapido ad faſtigia rerum
Emerſiſſe gradu: latè fulgentis at illum
Nominis inter opum immanes conſidere aceruos:
Quamuis non adeò niteant ſibi largius ædes,
Nec famuli conferti adſint, qui iuſſa capeſſant:
Quamuis obſcurus, grataq́ inglorius vmbra
Deliteat, nutuq́ ſuo ſibi temperet horas.
Iàm veluti cantu Marſo diſrumpitur anguis,
Sic aluum medius rumpatur, & ilia frangat
Liuidus, aut ſeſe deturbet vertice ſaxi
In pelagus, quà ſæuit hians anfractibus vnda,
Diffleturuè anima Eurorum, Boreæuè rigeſcat
Flamine, vbi cælo ſe ſubleuat Apeninus.

Quæ

Quæ meus intereà obſcuro tenuauit in antro
Spiritus, accipias oro, nec vilia temnas
Munera: venturis adeò ſint pignora noſtri
Non ingrata animi officium teſtantia ſæclis.
Quòd ſi ſponte mea poteram componere carmen,
Compellans grandi tete ſuper aſtra cothurno,
Iampridèm impuleram, totasq; Helicone reuulſas
Laurosq;, ſtirpesq; tuæ ad ſublimia laudis
Impiger excieram. Annè mihi ſit gratius vllum,
Quòq; magis cupiam ingenij dare lintea, quàm quod
Teq;, tuæq; ferens ſobolis præconia cælo
Mens mea texit opus? Iàm mî cum inuiderit hanc Sors
Dira voluptatem, ſicco licet exeat hauſtu,
Noſtra vtcunq; cani ne dedigneris auena,
Conſcius huic porrò id totum impendiſſe laboris
Quod pote me obnixè, atq; ideò vigilaſſe cadentis
Sæpius obliquum in noctis, cùm tarda Böotes
Plauſtra agit, Arcturum medio ſub pectore raptans.
At ſi ex quo cæptum tanto poſt tempore forſan,
Longè omen, noſtro prudens in carmine quicquam
Segnè laboratum offendes, AVGVSTE, nec vllo
Flore litum Pindi, aërio nec roris Hymetti
Munere contactum, ò maneat te ſerior ætas
Sic, placidosq; tibi iucundior exigat annos,
Ne mihi ne vitio vertas, neu deſide cultu
Me ceciniſſe putes: neq; enim mihi defuit vmquam
Viuida vis animi, mentisq; impenſior æſtus

Te per inacceſſos tractus, perq; inuia cæli,
Quà tua remigio pinnarum nixa volatus
Explicat ales, acuta Ioui quæ tela miniſtrat,
Ponè ſequi: Vndiſonum quamuis hinc marmor, & illinc
Turbidus Eridanus damnarent auſa. Sed ægris
Viribus id totum adſingas: Nam fortè per auras
Paullò antè hic morbus, qui noſtris ſe adpulit oris
Lethifer, Autumni grauior comes, impete magno
Me quoq; corripuit, furiali & verbere totos
Ilicet vsq; ferox adeò mihi contudit artus,
Tàm propè vt extremam nigri me funeris horam
Non aliàs ſenſiſſe rear. Proh quanta malorum
Colluuies orbi per te, & tua furta, Prometheu,
Ingruit! ò centumgeminus ſi erumpat in auras
Caucaſus; æternumq; Vncis iecur, impie, roſtris
Sæcla tibi innumera alituum paſcantur, vt impar
Supplicium ſit adhuc, tantisq; indignius auſis!
Hinc genus humanum Vt lueret temeraria noxæ
Unius, atq; Vltrà auderet ne talia, cœtu
Flammato ſuperûm eſt ſixis cumulata poteſtas
Luminibus, cumulata Vagis, exordia rerum
Diſcretis ſeu pura locis, ſeu mixta ſub axe
Terreni per priua globi ſint corpora, miros
Turbandi per mille modos. Hinc ampla nocendi
Phorcidos anguineo capiti data copia terris:
Hinc Canis, Erigone, Arcturus, Chelæ, Anguis, Orion,
Caſſiope, Andromede, Cepheus, Atlantides, Hædi,

Pegaſus, atq; alia inter quæ Babilonius aër
Plurima per ſudum edocuit, morbumq; ,famemq; ,
Bellaq; , diluuiemq; orbi, flammasq; , procellasq;
Alternà inuergunt oriendo , alternà cadendo.
At verò extemplò penitus vaſtare colonis ,
Totumq; & tabo ,fluidisq; inuoluere mundum
Peſtibus, imperia haud vllis tàm immania ſignis
Quàm ceſſere tibi , plaga cui cæli vltima ſeruit ,
Falce ſenex armate , vagis cui lentius aſtris
Per conuexa poli terdenis voluitur annis
Orbita: tu ſemper diris mortalia cauſſis
Pectora contriſtas , ſeu curſu frigidus æquo
Prouehat , aut retrò tuus inclementior ignis
Vertat iter , iunctuſuè alio cum ſydere regnet ,
Aut ſolus. Nil mirum ergò ſi , ſqualida latè
Hoc anno Saturnus habet quo ſceptra tyrannus ,
Quo bis Luna , ſemel Phœbus caput abdidit vmbris ,
Agmine condenſo exierint è cardine Cancri
Tabificæ ſpeties, infandaq; ſemina mortis ,
Triſtitia , illuuies , papulæ , contagia, mucor.
Hinc quoq; , qui inſueto perturbat frigore cælum ,
Nuper hic effluxit populari vulnere morbus.
Vipeream hic animam glaciali ſumpſit ab Vrſa
Luridus, & paſſim miſeris mortalibus artus
Irruit, æſtiui tepefactos flatibus Auſtri ,
Continuò potuitq; humorum inuertere molem.
Quantæ huic ſe adglomerent curæ, quantiq; dolores ,

Quantus & ima pauor corda, & iecur hauriat ira;
Anteactiq; æui quàm dira piacula ſurgant,
Ipſe nec expediat diuini carminis auctor,
Qui quondàm doctas Atheſis te propter amœni,
Syphile, concinuit ripas, quàm Syphile turpi
Tabe miſer, pulchro tàm felix munere vatis.
Principiò hic morbus cunctis violentior, inſtar
Arietis (hinc nomen forſan deduxit) ab alto
Fornice ſigniferi qui princeps gloria Balthei
Ver ciet, humano & capiti, vt lubet, imperat atrox,
Inuadit caput, expugnat, diſiectat; & intrò,
Quà via facta, ruunt inimicæ protinus auræ.
Pars tenet arcem: pars hinc illinc cæca viarum
Obſidet: opplentur funeſto cuncta tumultu:
Cuncta venenato ſtipantur frigore: nulla
Pars iàm reſtat adhuc lethali intacta periclo.
Quin ſcatebræ erumpunt: proprio quin mergitur æſtu
Sacrum animi hoſpitium, & ſenſus vitalis origo:
Diſſilit vſq; adeò, atq; intus latè furit hoſtis
Aſper, acerbà tumens, nebulæq; iniuria gliſcit.
Hinc vti, purpureum cùm ver caput extulit aruis,
Nixq; iugis manat flabris reſoluta Fauonî,
Multifido torrens amni defertur in æquor,
Agricolis damnum haud ingens: Montanus at olli
Accola ſi ſtupa tabulatis, & pice iunctis,
Limoq;, aggeribuſq; vndas contrudit in vnum:
Tum verò aggeſtis fluuijs per plana volutus,

Sæuius

Sæuius incumbitq́ ſatis, dirùmq́ ſonanti
Vortice conuellit lentis radicibus ornos.
Sic humor ſuperans cerebri de gurgite pleno
Defluit in nares: ſedenim quia ſæpius obſtat
Interclusa via, in fauces rupturus ab ore
Labitur, aut nimium tenuis grauiore rotatu
Senſim (immane malum) arcana in præcordia fertur.
Hinc per tempus vtrumq́ ægris configit acutum
Verticibus clauum dolor: Hinc ſonor auribus ingens:
Hinc oculi ſomno expertes, ſicciq́ rubeſcunt,
Verſanturq́ graue adſpectum, lucemq́ peroſi:
Hinc vox rauciſona: hinc arens, & frigida tuſſis
Pectora diffindit, faucesq́ exaſperat vrgens:
Spiritus ægrè imo trahitur de pectore: lingua
Scabra: ſupercilium triſte: anxia cura, animiq́
Deiectæ vires, At largè vbi noxius imber
Altius inſedit, læſitq́ os cordis; & imis
Lutea viſceribus iàm ſeſe egurgitat vnda:
Tùm verò damnata ſitis: tùm nulla voluptas
Mandendi: tùm vires languent: tùm labat omne
Corpus; totisq́ exardens furit impia venis
Febris, & inſultans miſerè depaſcitur artus,
Exagitatq́ ægros trepida formidine mortis,
Triſtitia, languore, metu, & concreta dolore
Omnia. Quid plura? obſcænum crudeſcere monſtrum
Hoc Deus ad ſummum voluit, grauiore flagello
Vt nobis ſic terga ſecet, quò clade ſepulchri

 Plus

Plus caret, in plano modò ne Podalirius anceps
Succidat, obſcuretq́ malum. Quibus integra mens eſt,
O fugite inuolui hac cæca contage! facultas
Si datur, in ſyluas, in agros, & in ardua montis
Ferte pedem, humano quà non via candeat vllo
Trita ſolo. At ſi vel ſecreta in parte repoſtos
Vosq́uoq́ corripiat tabo ſpirabilis aër:
Hoc ſit opis, non quærere opem: tenuiſſima victus
Sit ratio: ſperanda ſalus hinc vna: medentûm
Scilicet ars vacet: ægrorem ieiunia flectant.
Bis deni excesſere anni, cum lethifer idem
Ingruit hic miſeris paſſim mortalibus error,
Mauortis, lentiq́ Senis coeuntibus aſtris.
Hæc primùm miſeranda lues erupit ab axe,
Durus Hyperboreum quà Iuppiter aëra denſat
Tùm niue, tùm glacie æternùm; Scythiamq́ pererrans,
Sarmatiamq́; velut ſtipulis immiſſa furenti
Iapyge flamma ruit, ſparſit contagia latè,
Quà cælo inſurgit minitanti vertice Imaus,
Viſtula quà gelidus, quà vaſto labitur alueo
Euxini longè in truculenta volubilis Iſter
Cærula. Tuq́ itidem extemplò, Germania, peſtem
Hauſiſti, quà Rhenus agros fæcundat, & inter
Hercinios ſaltus lambit ſata corniger Albis.
Hinc Lyger, hinc infectus Arar. Non triſtia cladis
Vindelici, Rhæti, Allobroges fugêre; nec armis,
Ingenijsq́ ferax, & quondam oppreſſa Tyrannis

Repulit

Reppulit Italia excidium. Padus, Abdua, Varus,
Macraq́; ſenſere, atq́; Arnus, Lyrisq́; procellam;
Tuq́;, ô Tybri pater, memini ſi ritè (fluenta
Nam tua fortè ſedens propter, puerilibus annis
Tunc primùm didici graciles inflare cicutas)
Plurima natorum defleſti inopina tuorum
Funera. At occiduas petijt violentius oras
Noxius hic aër: teſtis quam celſa Pyrene
Proſpicit hinc illinc regio: ſcit diues Iberus:
Scit Tagus: in geminas partes quin obice ſecto
Impiger Alcides ſcopuloſæ vbi rupis Atlanticum
Oceanum excluſum noſtras admiſit in vndas,
Vel ſæuo obluctante freto penetrauit ad Afros,
Getulos, Numidas, Garamantas; & icta veneno
Alipedum alma parens tota eſt Mauruſia tellus.
Sic Thrax, ſic Macedo, ſic Graius ſplendidus olim,
Turpibus at nunc ſeruitijs obnoxius, ægrè
Tabuit, Aegæum & mare Cycladas interfuſum.
Tactus Arabs, Perſa, Armenius. Lycijq́;, Phrygesq́;,
Seres &, arboreis qui tenuia vellera ramis
Depectunt, vitium imbiberunt. Temerata Damaſcus,
Et, qua nil ſpectat Sol pulchrius æthere, Daphne:
Iactet Oronteo licet hæc ſe gurgite; & illa
Intumeat palmis, animato & principe limo.
Quid plura adglomerem? Ipſa etiam nitidiſſima Ponti
Pignora non potuere malas auertere Diras:
Nam quæ fœda lues corrupit brachia terræ

Omnia, fluctiſonos tractus, camposq; natantes
Illa etiam potuit temerare immanibus auris.
Inclyta gens teſtis, quæ vndantia tetra Getarum
Agmina prædonum aufugiens confluxit in vndas
Hadriacas, latuitq;, vrbemq; locauit in alga:
Libertatis Amor tanti fuit. Vbere pollens
Frugis inexhauſtæ teſtis Trinacria. Cyrnos
Tot bellis agitata diù, veſtigia plantæ
Sardinia humanæ referens, generoſa metallis
Ilua, intortæq; anteactis Balearica ſæclis
Vtraq; pars fundæ iactu celeberrima, virus
Senſere, atquè aliæ gnatæ innumeræ Amphitrites.
Sic eſt viſa trahi totis hæc morbida terris
Ocyus, afflixit paſsim quæ flamine mundum,
Vis cæli. Sic primo aduentu incognita fluxit.
Hinc rata conflatum hunc cæca putredine morbum,
Lubrica in exitium vulgi veſtigia torſit
Ars medica: vſq; adeò eſt fallax, atq; inſcia veri.
At pelago in magno vt ventis tumefacta ſecundis,
Pleniſq; inuolitat velis perniciter alnus:
Fragmina naufragij non caſu obiecta paueſcit,
Clauiq; arguto flexu pallentia Cete
Declinat, Phocasq;; nec illi abrumpere curſum
Quid pote: cùm tandem ſubiectis excita petris,
Vt miſerè obtundat tanti faſtidia flatus,
Paruula ſe obfigit proræ, & (mirabile dictu)
In medijs remoratur aquis Echenêis euntem:

Illa

Illa hæret: ſtupet immota de puppe magiſter.
Sic obſcæna lues, totum bacchata per orbem
Vertice ſublimi, non arte Machaonis vlla
Egregia, aut acri ingenio, ſed futilis herbæ
Viribus (vt Deus illudit!) deuicta receſſit.
Barbara cui radix, alia aut medicamina Eoi
Vberis excitura aluum data; ſanguine vena
Cui ſaliens media inter brachia ſecta, ſupremis
Occubuit fatis. Tua tandem inuenta ſalubres,
O Malache, exhibuiſſe vſus obſtantia lenè
Deijciens virtus. Verùm nil profuit æquè
Ac tenuis victus. Tabem hic haud ſegniter vnus
Vincere compertus, paullatìm munere dio
Reſtituens, AVGVSTE, ægros à limine Mortis.

AD

AD IACOBVM AVRIAM.

EIVSDEM EPIG.

SOLLICITO exegi quæ tandem exculta labore
Fer patri: Inuidia nî arcear, ipſe feram.
Durius excudi fateor, quæ dura rigeſcunt
Signa adamante ratus longam habitura diem.
Iàm decora in patre cerne legens tua: forſitan in te
Mox, IACOBE, legens cernet & ille ſua.

IN AVGVSTINVM AVRIAM Genuæ Sereniſsimum Ducem creatum

EIVSDEM ODE.

VSITATI deſinè tramitis,
Et ſperne campos, imaq; vallium,
Viæq; per conceſſa paucis,
Muſa volens, agita quadrigas:
Nec non citatis tu, mi anime, arduum
Pennis adurge, dùm patriæ decus
Inſigne dicturus, coronas
Temporis arbitrio negatas

Conor recentis plauſibus imperî
Nondum quietum conijcere in caput;
Audax & aſpergo beatam
Canitiem haud humili camœnà.
Tandem piorum tergemina prece
Diù vocatus Lucifer aureum
Os, vndè debacchatur Eurus,
Extulit alitibus ſecundis.
Hac luce primis nempè ſedilibus
Haud imminuto concilio AVRIA,
Votiſq; centenis creatur
Præſidium; integritaſq; clauum
Sortitur Vrbis, quæ Ligurum potens
Et hinc & illinc pectora temperat:
Hac luce non culpata virtus
Fraudis in inuidiam eniteſcit.
Quæ gentis olim ſic viguit tuæ
Circà ſuperbas gloria imagines
In te renata, expers caducæ
Sortis, amat decora, & trophæa;
AVGVSTE. *Sceptrum quarè agè debitum*
Multum ante tempus lætior incipe
Tractare; nec te liuor ater,
Vipereo ſimul ore tetrum
Vomat venenum, terreat. Hic opes,
Hic furtìm honores appetit impiger
Vexare, virtutemq; in æuum
Ponè premens, timidos fatigat,

Tardatq́. Sed tu nequitiæ abſtinens,
Et iurè partis largè opibus fluens,
Non erubeſcendaq́ fama
Egregiæ ſobolis decorus,
Et vſque compos mentis, idoneum
Te rebus arctis fortiter argues;
Et, qui dabit ſe cunque caſus,
Per medium inuiolatus ibis.
Eſt parte ab omni, quò grauioribus
Se ritè curis mens tua dirigat,
Non negligens, ne detur, vndè
Vel nebula tenui allabores.
Te plebs parentem nuncupet vt ſuum,
Sit frugis hornæ copia, ſit meri;
Tandemq́ decreſcat, quod vltrà
Fas pretium exſiliјt. Tonanti
Hoc eſt amicum: continet vnicè
Hoc illigatos cùm populo patres:
Defendit altis hoc probroſa
Vrbibus excidij. Reorum
Tutela præſens inſuper ò ames
Dici, expedire & dura negotia
Velox; inacceſſiq́ poſtes
Fac pateant; facilesq́ præbe
Pacatus aures vocibus; & ſtatus
Callens quis oras occupet Italas,
Quò Martis eruptura nubes
Funeribus grauida, intuere.

Quid

Quid Tuſcus, aut quid cogitet Inſuber,
Quidue Hadrianus quære; nec interim
Lentè quieſcendum. Fauillas
Proximus eiaculatur ignis.
Hac arte frater poſt patruum tuus,
Mirè hunc gubernans qui tenuit gradum,
Innixus, effulſit ſerenis
Luminibus, patriamq́ iuuit:
Atquî ſupremis ordinibus iubar,
Captare mentes callidus aſperas,
Quæſiuit optatum, nec antè
Seu prece ſeu pretio coëmptum.
Explorat aurum Lydius vt lapis,
Oſtendit aptos ſic regimen viros.
Excurre: non anguſta laudes
Area quà referas pateſcit.
Damnoſa quod non turpe licentia
Patrat? locorum quo minus infrequens
Venale lethum? lex, pudorq́
Quo magis atteritur? Fouentur
Vires ab auro. Quàlibet impotens
Prædo vagatur, ritu & Iapygis,
Vtcunq́ quercetis proteruus
Incubuit ſyluæ tyrannus,
Armenta vaſtat, diripit & greges,
Dura & bipenni cædere non ſuas
Condiſcit ornos: Hinc viator,
Agricola hinc metuit ruinam.

Hæc hæc cauenda, haud ludicra. Cæterùm,
Non nequior ſi quis leuia audeat,
Et dura tolli, idcircò ab vrna
Non capitis minor eruendus.
Libranda culpa eſt. Quodq́; ſuo pede
Dijudicandum crimen: at odimus,
Vltroq́; calcamus benignum
Ingenium, tenuemq́; cenſum.

EIVSDEM IN EVNDEM ANAGRAMMATA.

AVGVSTINVS AVRIA.
Naui Argus auitus.

TAnto oneri AVGVSTVS dubitas ſit idoneus? Annè
Quod patruo, & fratri ceſſit, non munere dignum
Credis eum, Liuor? puro de nominis antro
Illius ergò altè, Solymorum more vetuſto
Hinc illinc motis elementis, erue ab arte
Veridicum oraclum. Non clauum nauita flectat
Aut piger, aut nouus: At præſit NAVI ARGVS AVITVS.

AVGVSTINVS AVRIA.
Virtus vna gauiſa.

TE decus in tantum euecto proh, Liuor vt altùm,
AVGVSTE, infremuit! luxit vt omne nefas!
At VIRTVS VNA vt GAVISA! Pari ingruit in par
Nempè amor: In diſpar ira, odiumquè ruit.

AV-

AVGVSTINVS AVRIA.
Arguat ſuaui niſu.

*Q*Viſquis homo es ſcelerum, reſipiſce: *AVGVSTVS eburno*
Inſidet en ſolio: mitis, vt æquus adeſt.
Ne dubita: ad frugem meliorem te modò vertas,
ARGVAT hic SVAVI NISV, & amore regat.

AVGVSTINVS AVRIA.
Iuſta Agna, vir vſu.

*I*Nteger *AVGVSTVS morum, metuenſquè Tonantis*
Vſquè ætatem agitat: Sed ſi fluitantia vulgi
Fræna habeat, non oſtrum ideò imbecillus inumbret:
Quin vitæ exemplum tradat, ſpecimenquè regendi,
Cum IVSTA AGNA auo degat, ſceptriquè VIR VSV.

AVGVSTINVS AVRIA DVX GENVAE CREATVS M.D.C.I.
Gaudia riſu catus exurgens cudat in æuum.

*R*Eſonent vrbis compita lætis
Vocibus: aures carmine dulci
Feriant vates: nemorum rupes
Iterent vaſtis grata cauernis
Murmura: tonitrus læua ſereni
Det plaga Olympi: triſtia cedant.
Sedet en merito ſolio princeps
AVGVSTVS: agat procul in pelagi
Vada hic inſani mala, & ærumnas:
Patriæ at caræ GAVDIA RISV
CATVS EXVRGENS CVDAT IN AEVVM.

AVGVSTINVS AVRIA DVX GENVAE CREATVS M.D.C.I.
Cinctus iuge aura ex dia ſudum eruat Agnus.

*V*Rbis, *IANE, tuæ AVGVSTVS moderatur habenas*
Iam tandem. Eià agedùm puppi ne flamina Cauri
Sæua tuæ timeas vltrà, diraſquè procellas:
Iuſtitiæ radijs hic mentem, & murice crines
CINCTVS, IVGE AVRA EX DIA SVDVM
ERVAT AGNVS.

CHRONICVM IN EVNDEM.

HOc anno ſella præfvlgere cœpit in avrea
Ivſtitiæ AVGVSTVS lvx, poli ab arce Means.

ALIVD DVPLEX.

VRbs Genva, exvlta: AVGVSTO ſva præMia fvnDvnt
Clara poli: hic noxis crvx ſit, hic exſvlivM.

ALIVD.

PAtriæ AVGVSTO ſvbevnti habenas
An rogas ævi qvotvs aſſit annvs?
Ritè veſtiga: ratio è figvris
Ob via fiet.

EIVSDEM ANAGRAMMATA
IN IACOBVM AVRIAM.

IACOBVS AVRIA.
I vocis ab aura.

ABſona vox fateor noſtra eſt, & in aera fertur
Durior. At quamuis lenè, ſublimibus olim
Alba tamen feriat pennis, IACOBE Camœna
Noſtra ergò volitans vtcunq; I VOCIS AB AVRA.

IACOBVS MAXIMVS DE AVRIA.
Exi, audi, cubus Amoris ama.

VVlgum EXI: audentes AVDI ſublimia uates;
Noſquè itidem, cùm ſis CVBVS AMORIS, AMA.

I A.

IACOBVS D'ORIA SERENISSIMI.

Subi, ò Doris, Sirenas mi iace.

MVſarum è pelago in laudum iuga celſa tuarum
Cùm, IACOBE, lubet, monſtra canora cies.
Ergo SVBI, O DORIS, SIRENAS MI IACE in altum
Pectoris, intègrum cùm mihi carmen eris.

IACOBVS MAXIMVS AVRIA AVGVSTINI SERENISSIMI GNATVS.

Eximias vatum cubus Sirenas amoris
gignis in auſa tui.

ANſer ego elinguis: ſed dum tibi carmina pango,
(Tanta tua eſt virtus) non rudis vſquè feror.
EXIMIAS VATVM CVBVS SIRENAS AMORIS,
Auria, nimirùm GIGNIS IN AVSA TVI.

IACOBVS MAXIMVS DE AVRIA.

Aureum amico ſidus ab axi.

DE leui hucuſquè incinui Camœna
Te tuis dixi meritis minorem,
Affluens vena minimùm benigna, &
Roboris expers.
Surgere at, IACOBE, animo ſtat olim
In tuas laudes, modò tu tenèbras
AVREVM nobis adimas AMICO
SIDVS AB AXI.

IACOBVS AVRIA SERENISSIMI.

Siren ab aris ſuauis ocij mei.

PRiſci per aras æquitatem intelligi
Dixere. Vates dedecent haud ocia.
Tu, ſi quid exit dulce, tu per me canis,
IACOBE: degis triplici ergò nomine
SIREN AB ARIS SVAVIS OCI tu MEI.

IACOBVS AVRIA.

Iui ab acu roſa.

Hucuſquè rupes inter, & aſpera
Dumeta agreſti Pinus inhorrui
Dicata Pani: ſuauius at tua
Afflauit aura flamen vbi, rudi
Natura noſtro cortice abit prior:
Mutata florem ſic in amabilem,
IACOBE, odorata IVI AB ACV ROSA.

F. Baptiſta de Finario Inq. Genuæ die 23. Iulij. 1602. vidit hunc libellum D. Io. Bapt. Pinelli, & nihil inuenit, quod ſit contrarium fidei Catholicæ, & bonis moribus; in quorum fidem, &c.

GENVAE,
Ex Typographia Pavonis.
MDCII.

Z
1148.20

99 962255

ALLEGRI
LABORAT.
RESTAURO
LIBRI
PARMA